

Bölüm 1

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARI VE YAŞAM DOYUMU DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Aziz GÜÇLÜÖVER¹
Gonca ATİK²

1. GİRİŞ

Eğitim kavramı olarak ele alındığında “birey ve toplumu bir amaca uygun ve düzgün bir hayat biçimine eriştirme konusunda mevcut değer, bilgi ve yetenekleri sistemli bir şekilde diğer nesillere ulaştırırken, aynı zamanda kişinin tutumlarını deneyimler yoluyla değiştirme süreci” şeklinde ifade edilmektedir ⁽²⁷⁾. Eğitim kavramı Türk Dil Kurumu (TDK) sözlüğüne göre “çocuk ve gençlerin sosyal hayatta yer edinmeleri adına gereken yetenek, anlayış ve bilgileri kazanmaları, kişiliklerini geliştirmeye, okul içerisinde veya dışarıda doğrudan ya da dolaylı olarak yardım etme” olarak tanımlanmıştır ⁽²¹⁾. “Mutlu” bir hayat yaşamak, kuşkusuz hemen her birey için öncelikle yaşam kaygılarından biridir. Birey için mutluluk kavramının anlamı, mutlu olmanın yolları ve mutluluğun hangi unsurlardan etkilendiği gibi problemlerle “anlaşılmaya” ve “elde edilmeye” çabalanan mutluluğun, bireyler için popülerliğini yitirmeyen oldukça dikkat çekici bir konu olduğu bilinmektedir ⁽¹³⁾. Yaşam tatmini veya popüler ismiyle mutluluk, yüzyıllardır insanların dikkatini çeken konular arasında yer almıştır. Kavram olarak yaşam doyumunu açıklamak için öncelikle “doyum” sözcüğüne açıklık getirmek gerekmektedir. Doyum, ihtiyaçların, taleplerin, dilek ve isteklerin giderilmesidir. Yaşam doyumunu kavramı ise bireyin istekleri ile mevcut olanların kıyaslanması ile varılan durum ya da sonuçtur ⁽⁴³⁾. Bir başka deyişle yaşam doyumunu “bireyin hayattaki mevcut pozisyonuna dair yaklaşımını bilişsel boyutuyla ele alması ve bu durumdan duyduğu hazzı anlamlandırması” olarak ifade edilmektedir ⁽³⁵⁾. Kişinin pozitif deneyimleri yaşam doyumunu oranının artmasına ve olumsuz tecrübelerin ise azalmasına yol açabilir ⁽³²⁾. Beden eğitimi ve spor dersi genel eğitimin hem tamamlayıcısı hem de ayrılmaz

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Email: azizgucluover@hotmail.com

² Lisansüstü Eğitim, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Email: gonca.atik71@gmail.com

KAYNAKÇA

1. Aak, M. (2016). Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
2. Akandere, M., Özyalvaç, N.T., Duman, S. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi Konya Anadolu Lisesi örneği, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24, 2-10.
3. Akcan, E. (2018). Lise Öğrencilerinde Benlik Saygısı ve Yaşam Doymu İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
4. Akkoyunlu, Y. (1996). Beden eğitimi ve spor, PAÜ. Eğitim Fak. Dergisi, 81.
5. Alpkaya, U., oknaz, H. (2018). Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarının, obez akran tutumlarının karşılaştırılması ve arasındaki ilişkinin incelenmesi, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11(57).
6. Aydiner, B.B. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Amaçlarının Alt Boyutlarının Genel Öz-Yeterlik Yaşam Doymu ve çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
7. Başer Şeker, G. (2009). Lise Öğrencilerinin Bağlanma Stillerive Yaşam Doymularının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
8. Bölükbaşı, A. (2017) Lise Öğrencilerinin Kariyer Uyumu ve Yaşam Doymu İlişkisinde İyimsellik e Umudun Aracı Rolü. Yüksek Lisans Tezi. ukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
9. Cimilli, V. (2017). Spor Lisesi Öğrencilerinde Bedensel / Kinestetik Zekâ ile Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (İstanbul Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
10. am, Z., Artar, M. (2014). Ergenlikte yaşam doymu: Okul türleri bağlamında bir inceleme. Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(1), 23-45.
11. elik, Z., Pulur, A. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları. VAN/YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 115-121.
12. Çiftçi Arıdağ, N., Ünsal Seydioğulları, S. (2017). Lise öğrencilerinin yaşam doymu ve yılmazlık düzeylerinin anne-baba tutumlarıyla ilişkisi açısından incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 10,2-24.
13. ivitci, A. (2012). Üniversite öğrencilerinde genel yaşam doymu ve psikolojik ihtiyaçlar arasındaki ilişkiler. .Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21(2), 321-336.
14. oban, B., Ünveren, A. (2007) Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi, Ed. O Zirek, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
15. Dever, A. (2010). Spor Sosyolojisi, Başıık Yayınları, İstanbul.
16. Doğan, U., Kaya, S., Eren, D. (2016). Lise öğrencilerinin risk alma davranışlarının yaşam doymu ve psikolojik iyi oluş değişkenleri ile ilişkisi. International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic 11(3),953-964.
17. Dursun, H. (2016). Lise Öğrencilerinin Değer Tercihleri Ve Yaşam Doymuları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
18. Ekici, S., Bayrakdar, A., Hacıcaferoğlu, B. (2011). Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarının değerlendirilmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. 8(1),831-839.
19. Elmas, İ.H. (2013). Ortaöğretim Öğrencilerinin Hayat Tatmin Düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
20. Ertürk, K. (2019) Lise Öğrencilerinde Affetme Becerisi Geliştirmeye Yönelik Psikoeğitim Programının Affetme ve Yaşam Doymu Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
21. Erzincan, G. (2011). Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Resim Bölümü Öğrenci Profilinin Saptanmasına Yönelik Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
22. Gezgin Gürbüz, A. (2008). Öfke Denetimi Eğitimin Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Öfkeyle Başıık çıkmaları, Yaşam Doymuları ve Depresyon Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

23. Göker, Y. (2013). Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumları ve Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. Yüksek lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
24. Göksel, A.G., Caz, Ç. (2016). Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 1(1),1-9.
25. Güllüoğlu Işık Ö., Koçak, Ö.F. (2014). İletişim fakültesi öğrencilerinin yaşam doyumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi, Selçuk İletişim, 8(3), 281-300.
26. Gündoğar, D., Sallan Gül, S., Uskun, E., vd. (2007). Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu yordayan etkenlerin incelenmesi. Klinik Psikiyatri, 10,14-27.
27. Harmandar, İ.H. (2004). Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara
28. Hekim, M., Tokgöz, M. (2017). Lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesi (Burdur örneği), Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi, 3(1),11-16.
29. Heper, E. (2012). Spor Bilimleri İle İlgili Kavramlar ve Sporun Tarihsel Gelişimi, Ed. O Ertan. Birinci Baskı, Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
30. İmamoğlu, C. (2011). Aktif olarak spor yapan ve Yapmayan Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
31. İnceoğlu, M. (2010). Tutum Algı İletişim, Beşinci Baskı, Beykent Üniversitesi Yayınevi, İstanbul.
32. Kabasakal, Z., Uz Baş, A. (2013). Öğretmen adaylarında yaşam doyumunun yordayıcısı olarak problem çözme becerileri. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2(1), 27-32.
33. Kalfa, S. (2017). Spor Bilimleri ve Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Yaşam Doyumu ve Serbest Zaman Doyumunun İncelenmesi (Uşak Üniversitesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
34. Kangalgil, M., Hünük, D., Demirhan, G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 2,48-57.
35. Karavardar, G., Korkmaz, C. (2018). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunu ve stres başa çıkma stratejilerinin incelenmesi: Giresun üniversitesi işletme bölümü örneği. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(83), 33-46.
36. Kaya Sarıdede, Ş. (2018). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
37. Keskin, V. (2006). Çocuklarını Spora Yönlendiren Anne Ve Babaların Beklentileri. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
38. Kılıç, D. (2019). Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları İle Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
39. Kılıç, A.F., vd. (2015). Türk Eğitim Sistemi ve Ortaöğretim, MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, Ankara.
40. Kılıç, T., Uğurlu, A., Cenik, D. (2018). Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor eğitimi dersine karşı tutumlarının incelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 3(2), 13-21.
41. Koçak, Ö.F. (2016). Kişilerarası çatışmalar ve yaşam doyumunu ilişkisi: Üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(43),1956.
42. MEB. (2018). Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (Ortaöğretim 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
43. Özer, M., Özsoy Karabulut, Ö. (2003). Yaşlılarda yaşam doyumunu. Turkish Journal of Geriatrics, 6 (2),72-74.
44. Öztürk Kuter, F., Kuter, M. (2012). Beden eğitimi ve spor yoluyla değerler eğitimi. Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi, 3(6), 75-94.

Antrenman Bilimleri

45. Pepe, K., Kazan Kırçık, Ş. (2005). Burdur ili belediye sınırları içindeki çocuk oyun alanları ve parklarının donanım çeşitliliğinin araştırılması. I. Burdur Sempozyumu Bildiri Kitabı, Burdur, 16-19 Kasım 2005, ss. 1442-1446.
46. Ramazanoğlu, F., Karahüseyinoğlu, M.F., Demirel, E.T., vd. (2005). Sporun toplumsal boyutlarının değerlendirilmesi. Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, 153-157.
47. Sönmez, T., Sunay, H. (2004). Ankara'daki ortaöğretim kurumlarında uygulanan beden eğitimi ve spor dersinin sorunlarına ilişkin bir inceleme. Milli Eğitim Dergisi, 162.
48. Tuzgöl Dost, M. (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(22), 132-142.
49. Türkmen, M., Varol, R., (2017). İmam hatip ortaokullarındaki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının araştırılması (Bartın il örneği). Electronic Turkish Studies, 12(25).
50. Uluşık, V. (2016). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi, 2(3), 45-53.
51. Ünlü, H., Aydos, L. (2007). Öğretmen görüşlerine göre; beden eğitimi derslerinde öğretmenlerin ve öğrencilerin tercih ettikleri öğretim yöntemleri. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(2), 71-81.